

(/)

[🏠 \(/ \)](#) > Oversøisk - Mellemøsten (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oversoeisk>)> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>) > Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>)

> Nicobar-Krøniken

[← Forrige artikel \(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oversoeisk/oproer-og-alliancer\)](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oversoeisk/oproer-og-alliancer)

Nicobar-Krøniken

*Kategori: Anmeldelser**Visninger: 319*Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oversoeisk/nicobar-kroeniken)[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oversoeisk/nicobar-kroeniken](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oversoeisk/nicobar-kroeniken)) **t** ([https://twitter.com/home?](https://twitter.com/home?status=)[status=](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oversoeisk/nicobar-kroeniken). Aktiviteten kan ses på [http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oversoeisk/nicobar-kroeniken)[5/oversoeisk/nicobar-kroeniken](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oversoeisk/nicobar-kroeniken)) **in** ([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oversoeisk/nicobar-kroeniken&title=)[mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oversoeisk/nicobar-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oversoeisk/nicobar-kroeniken&title=)[kroeniken&title=](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oversoeisk/nicobar-kroeniken&title=))**Søren Koustrup****Drømmenes Øer. NICOBAR-KRØNIKEN****Koustrup & Co. 336 sider, rigt ill. 298,- kr.***Af Poul Ulrich Jensen*

I 1755 stævnede to skibe ud fra det dansk-norske handelsetablisement Tranquebar på den indiske østkyst med kurs mod Nicobarerne. Efter en flere måneders stormfuld rejse kunne man endelig gå i land på den største af øerne, og lederen af ekspeditionen navngav stedet Nye Dannemark. Her skulle den første bosættelse etableres, for den 600 km lange kæde af frodige større og mindre øer var udset til at blive en del af det tropiske kolonirige, der allerede omfattede besiddelser i Indien, Afrika og Caribien. Det blev da også begyndelsen på en formel overhøjhed,

der kom til at strække sig over mere end 100 år, men medens de dansk vestindiske øer udviklede sig til en guldgrube, stod katastroferne nærmest i kø på Nicobarerne, der nu blev omdøbt til Fredericks-øerne. Trods det nye navn forvandlede de store drømme sig hurtigt til et mareridt for de fleste kolonister, og øerne i det indiske ocean blev aldrig i dansk kolonihistorie mere end en parentes, der hurtigt gik i glemmebogen.

Men ikke helt, for det dramatiske forløb er nu blevet genoplivet i Søren Koustrups farverige og spændende Nicobar-krønike. Den rummer et broget persongalleri af lige dele fantaster og idealister, der udfolder sig under særdeles vanskelige forhold. Bortset fra mindre strande var øerne dækket af en tæt junglebevoksning, der kun nødigt veg for større byggerier og udforskning, og det tropiske klima med voldsomme regnskyl, ulideligt høje temperaturer, insektbid og feberanfald var fatalt for nybyggernes helbred. Til gengæld udgjorde de indfødte Nicobar-boere ingen trussel, og mødet med dem forløb helt fredeligt. De var vant til besøg af europæere, som de handlede med, men interessen strakte sig ikke til at hjælpe kolonisterne med at opbygge deres nye etablissement. Trods flere flytninger af hovedkvarteret til andre øer og udsendelse af nyt mandskab til erstatning for de mange, der døde i de ugæstfri feberplagede omgivelser, syntes projektet dødsdømt, og i Tranquebar var interessen for Fredericks-øerne hurtigt på vej mod nulpunktet.

Der var åbenbart ingen økonomisk gevinst at hente, men en lille flok hårdføre missionærer fra Herrnhut havde et højere mål. Brødremenigheden var godt i gang med deres virksomhed rundt om i verden, ikke mindst i Dansk Vestindien, og ville nu prøve at omvende hedningerne i den nye danske koloni. Det skulle vise sig at være en håbløs opgave, og efter Brødremenighedens opbrud fra Nicobarerne var det svært at holde fast i den besværlige besiddelse. Selv om Staten lokkede med gratis land og skattefrihed, måtte man nøjes med et meget lille antal soldater til at sikre, at Dannebrog stadig vajede over det beskedne hovedkvarter på øen Nankovry. Hjemme i Danmark var der da også langt vigtigere problemer at slås med. Englandskrigene, statsbankerotten og tabet af Norge betød, at status som magtfuld søfartsnation blev skiftet ud med rollen som "et lidet fattigt land".

Noget var der dog tilbage efter den store nedtur, for de tropiske kolonier var stadig danske, og nu gjaldt det om at få så meget som muligt ud af det, der ikke var gået tabt. For Nicobarernes vedkommende var det imidlertid lettere sagt end gjort. Øerne var et dræn i Statskassen, og en næsten sikker feberdød for udsendte kolonister, men drømmen om at vende de mange fiaskoer til succes skulle vise sig svær at slippe. I maj 1845 stod korvetten GALATHEA ud på en jordomrejse, og ekspeditionens kaptajn medbragte en instruks fra selveste kong Christian 8., der fastslog, at den danske højhedsret over Nicobarerne under ingen omstændigheder måtte opgives. Øerne skulle underkastes en nærmere inspektion og opmåling, og hvilke indfødte skjulte sig egentlig i den tætte jungle? Adskillige videnskabsfolk brugte et par måneder på deres undersøgelser for at besvare det store spørgsmål, om man skulle begynde forfra med en ny kolonisering, og kong Christian 8. og hans rådgivere skulle tage den endelige beslutning om øernes skæbne, når rapporterne nåede hjem til Danmark.

Det gjorde de i sommeren 1846, og anbefalingen til kongen om en fortsat dansk annektering af Nicobarerne var meget positiv fra samtlige forskere. Det hørte dog med til bedømmelsen, at det ville blive en dyr beslutning at opretholde en militær tilstedeværelse, og snart kom der andre og vigtigere spørgsmål at tage stilling til på hjemmefronten. Enevælden sang efter kongens død i januar 1848 på sidste vers, og den 1. slesvigske krig brød ud om foråret. Da Nicobarerne igen kom på dagsordenen, blev løsningen et halvhjertet kompromis. Det lille militære kontingent blev bragt hjem, men Danmark forbeholdt sig stadig overhøjheden over øerne. Et forsøg på at sælge dem til England for 50.000 £ gav intet resultat, medens et tilbud om at overtage dem gratis i 1867 blev positivt modtaget. Efter 112 år var Nicobarerne ikke længere under dansk flag, og i 1950 var også det engelske herredømme slut med en overdragelse til det nu selvstændige Indien. Siden da har det stort set kun været indiske statsborgere, der efter ansøgning har fået adgang til øerne; officielt begrundet som en restriktion, der skal beskytte den indfødte befolkning. Der var dog ikke noget, der kunne beskytte mod den naturkatastrofe, der ramte i december 2004, hvor et undersøisk jordskælv udløste en tsunami i det indiske ocean. Den altødelæggende flodbølge kostede omkring hver tredje indbygger på Nicobarerne livet og slettede også ethvert fysisk spor af dansk tilstedeværelse.

Søren Koustrup, der er forlagsboghandler og forfatter til børne-, skole- og rejsebøger, slutter med det åbne spørgsmål, om det var godt eller skidt, at Danmark gennem 112 år stædigt hævdede sin overhøjhed over de fjerne øer, der aldrig blev nogen gevinst for landet. Det kan være svært at besvare, men som forfatteren bemærker. "kedeligt blev det aldrig", og det er Nicobar-krøniken absolut heller ikke. Den lever til fulde op til definitionen på en klassisk krønike, der er en kronologisk samling af historier om stort og småt. Og historier er der i rigt mål at berette



fra dette koloniseringsprojekt, der trods sine stort set umulige præmisser nægtede at dø og også har efterladt et anseeligt kildemateriale i form af dokumenter, breve, erindringer og bøger. Den veloplagte fortælling er meget fint suppleret med samtidige kobberstik og fotos, hentet frem fra gemmerne på bl.a. Kiels Universitet og Nationalmuseet. Bogen kan anbefales på det varmeste.

[Historie-online.dk, den 21. december 2021]

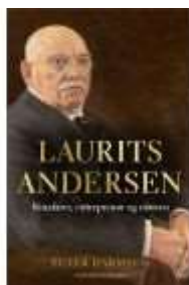
← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oversoeisk/oproer-og-alliancer>)

SE RELATEREDE ARTIKLER



▶ **DANSKERNES HUSE PÅ GULDKYSTEN 1659-1850**

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oversoeisk/danskernes-huse-paa-guldysten-1659-1850>)



▶ **LAURITS ANDERSEN**

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oversoeisk/laurits-andersen>)



▶ **MELLEMØSTENS ANSIGTER**

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oversoeisk/mellemoestens-ansigter>)
